

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ФЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

577к

Δ 42

Патрик Ф. Диллон

БИОФИЗИКА

ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ
НЕГІЗДЕРІ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ФЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Патрик Ф. Диллон

БИОФИЗИКА

ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

Оқулық

Алматы, 2013

МАЗМУНЫ

<i>Казақ басылымына алғы сөз</i>	6
<i>Алғыс сөз</i>	7
<i>Kipicne</i>	10
1. Айналамыздығы энергия	17
1.1 Энергия түрлері	17
1.2 Қоршаган орта энергиясы	19
1.3 Молекуларлық энергия	23
1.4 Молекуларлық энергияның сінірліуі	25
1.5 Молекуларлық трансдукция	27
1.6 Иондағыш сәулелендіру	30
1.7 Магниттік резонанс	32
1.8 Дыбыс	41
2. Молекуалық байланыстар	47
2.1 Диссоциацияның тұракты шамалары	47
2.2 Промоторлы телімдер және аутоиммунды аурулар	52
2.3 Диссоциацияның тұrlаулы шамаларын өлшеу тәсілдері	62
2.4 Металлмолекулалық үйлестіру байланыстары	66
2.5 Сүтекті байланыстар	73

2.6 Байланыстырмайтын молекулалық өзара әрекеттесулер	81
3. Диффузиялық және баянылған тасымалдау	93
3.1 Күштер мен ағындар	94
3.2 Фиктің диффузия заңдары	101
3.3 Броундық козғалыс	106
3.4 Иондар мен молекулалардың физиологиялық диффузиясы	111
3.5 Молекуларлық моторлар	123
3.6 Жасушаішлік жүк көлігі	134
4. Энергия шығару	139
4.1 Адам нәтижелілігінің энергетикасы	139
4.2 АУФ, АДФ және бейорганикалық фосфат (P_i)	142
4.3 Креатинфосфат	149
4.4 Гликолиз	154
4.5 Митохондрия	158
5. Құш пен қозғалыс	164
5.1. Қаңқа бұлышықеттерінің ұзындығы мен олардың созылуы арасындағы байланыс	164
5.2. Бұлышықеттің жүктемеден кейінгі жиырылуы	170
5.3. Жүрек және бірыңғай салалы бұлышықеттердің ұзындығы мен созылуы арасындағы байланыс	173
5.4. Көпіршениң қызмет ету циклының Хилл бойынша үлгісі	176
5.5. Бұлышықеттің құші, оның жиырылуы мен созылуы	180

5.6. Бұлшықет жиырылуының кальцийге тәуелділігі	187
5.7. Бірыңғай салалы бұлшықет	191
5.8. Бұлшықетке күш тұсу	194
5.9. Қысы органдарға арналған Лаплас заны	196
5.10. Бұлшықеттің жылжымалылығы	200
6. Салмақ шүсептің үлалар	204
6.1 Салмақ пен керіліс	204
6.2 Тістер мен сүйектер	207
6.3 Қантамырлары	214
6.4 Сіңірлер, байламдар мен шеміршектер	227
7. Сүйықтық және ауа лезі	236
7.1 Органың ерекшеліктері	236
7.2 Синовиальдық сүйықтық легі	245
7.3 Артериялық қан легі	248
7.4 Артериолдық қан легі	251
7.5 Тұтқырлық және гематокрит	256
7.6 Артериялық стеноз	260
7.7 Артериялық асимметрия: атеросклероз және тұрактылықты жоғалту	263
7.8 Өкпе ауасының ағыны	268
7.9 Көз іші және ми жұлдын сүйығының ағыны	271
8. Биофизикалық интерфейстер: беттік керілу және жарғашшаның құрылымдық қасиеттері	275
8.1 Беттік керілу	275
8.2. Өкпенің беттік керілуіне сурфактанттың әсері	284
8.3. Жарғақша липидтері	285

8.4 Жарғашаның майысуы	288
8.5 Жарғаша акуыздары мен көмірсулар ортасы	291
8.6 Жарғашаның акуызды тасымалдаушылары	296
8.7 Жарғашаның құрылымы	304
8.8 Саңылаудардың ультрадыбыстық қалыптасуы	310
8.9 Диффузия және тұтқырсерпімділік жарғашасы	313
8.10 Жарғашалардың этанолды әсерлері	317
9. Трансмембраналық электрлік қасиеттер	323
9.1 Трансмембраналық потенциал	323
9.2 Гольдман мен Нернст теңдеуі	329
9.3 Судың дизлектрлік өткізгіштігі мен су бетінің байланыстыруышы қабілеті	334
9.4 Дипольдың ерітіндідегі индукцияланған бағдары	338
9.5 Мембранның электр өрісі кешенінің диссоциациясы	341
9.6 Трансмембраналық электрлік өткізгіштігі	350
9.7 Электрлік кардиограмма	357
9.8 Иондық іріктеу арнасы	362
10. Агонисттің белсенеуденүй және оны талдау	373
10.1 Жарғаша рецепторы нәрудыздары	373
10.2 Фармакокинетика	379
10.3 Дозага реакция сыйбасы және Хилл теңдігі	388
10.4 Жасушаішлік молекулалық диффузия және элиминация	392
10.5 Статистикалық талдау	399
10.6 Дәрінің жасалуы және жетімдіктің аурулары	408

11. Тұрақтылық, күрделілік және бейсызықты жүйелер	417
11.1 Жүйені бакылау	418
11.2 Теріс керібайланыс және зат алмасудың бакылануы	424
11.3 Оң керібайланыс	432
11.4 Жағдайдың тұрақтылық үлгілері	437
11.5 Күйдің өтпелілігі	440
11.6 Бейсызықтық жүйелер: фракталдар және ретсіздік, хаос	449
11.7 Апоптоз	461
12. Қорытынды сөз	467